

ДОСТУПНІСТЬ ТА УНІВЕРСАЛЬНИЙ ДИЗАЙН

*ОСОБЛИВОСТІ ВИСВІТЛЕННЯ У ЗМІ
ІНВАЛІДНОСТІ, ГЕНДЕРНОЇ ТА РОМСЬКОЇ
ТЕМАТИКИ*

*19 жовтня 2017 року
м. Київ, готель ALFAVITO*

Питання для роздумів

- Як ви сприймаєте поняття “інвалідність”
- Вплив інвалідності на життя суспільства
- Доступність і права людей з інвалідністю

Конвенція ООН про права людей з інвалідністю

- Інвалідність - це поняття, яке еволюціонує
- Інвалідність є результатом взаємодії, яка відбувається між людьми, які мають порушення здоров'я, і відносницькими та середовищними бар'єрами і яка заважає їхній повній та ефективній участі в житті суспільства нарівні з іншими

Закон України

“Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні”

Інвалідом є особа зі стійким розладом функцій організму, що при взаємодії із зовнішнім середовищем може призводити до обмеження її життєдіяльності, внаслідок чого держава зобов'язана створити умови для реалізації нею прав нарівні з іншими громадянами та забезпечити її соціальний захист.

Інвалідність - міра втрати здоров'я та обмеження життєдіяльності, що перешкоджає або позбавляє конкретну особу здатності чи можливості здійснювати діяльність у спосіб та в межах, що вважаються для особи нормальними залежно від вікових, статевих, соціальних і культурних факторів

Закон України «Про реабілітацію інвалідів в Україні».

Вплив інвалідності...

- 10-12% населення земної кулі має помірну або важку інвалідність (близько 700-800 млн. осіб), це впливає на життя 20-25% домогосподарств (догляд і опіка);
- Інвалідність робить сильний вплив на країни, що розвиваються: 80% людей з інвалідністю проживають в країнах, що розвиваються;
- 80-90% людей з інвалідністю - особи працездатного віку, і вони є безробітними;
- 1 / 3 дітей у віці початкової школи не відвідують школу через інвалідність або через догляд за членами сім'ї з інвалідністю;
- 30% дітей вулиці – це діти з інвалідністю...

Маломобільні групи населення

Кількісні показники:

- Особи з інвалідністю – 10% - 12% від загальної кількості населення країни;
- Особи з тимчасовими порушеннями здоров'я – 1.5%;
- Вагітні – близько 1%
- Особи похилого віку – 30-40% пенсіонерів від загальної кількості населення;
- Батьки з дитячими колясками – близько 1%

Маломобільні групи населення

В Україні більше двох мільйонів дітей дошкільного віку

Нозологічні групи

- Люди з порушенням опорно-рухового апарату

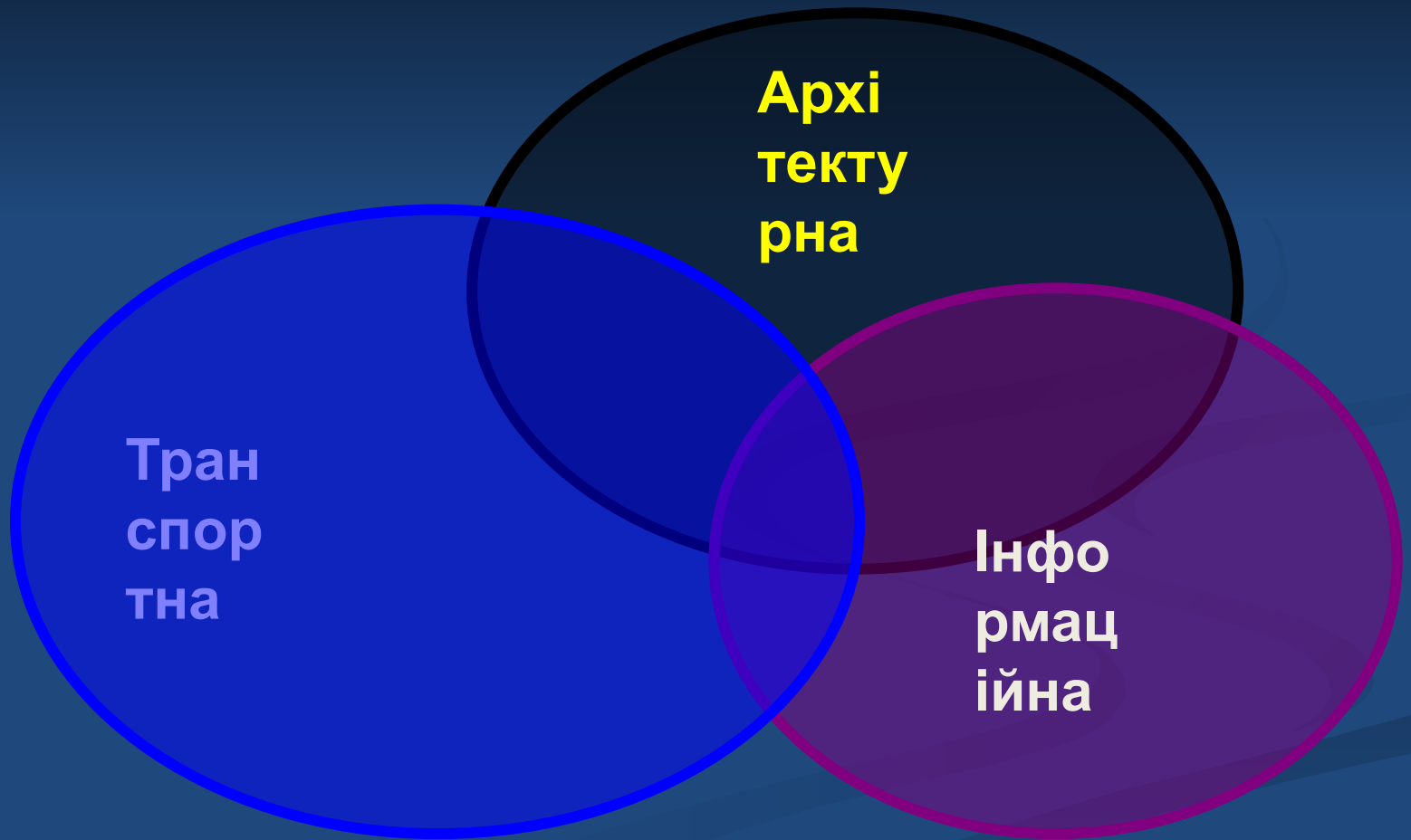
- Люди з порушенням зору

- Люди з порушенням слуху

- Люди з психічними та когнітивними порушеннями

Доступність:

Бар'єри

- Інституційні
- Фізичні
- Інформаційні
- Ментальні

КОНЦЕПЦІЯ
“УНІВЕРСАЛЬНОГО
ДИЗАЙНУ”
(ДИЗАЙН ДЛЯ ВСІХ)

Причини виникнення універсальних стратегій в соціальних галузях життя суспільства.

- Світові демографічні зрушення:
  - від 675 млн осіб пенсійного віку у 2005 році,
  - до 1,9 млрд у 2050 році;
  - 60 років – 35%;
  - 70 років – 50%;
  - 80 років – майже 100%
- еволюція в сприйнятті поняття “інвалідність”
- соціальні рухи на захист громадянських прав людини
- визнання осіб з інвалідністю як соціальної меншини
- міжнародна класифікація функціональних станів, інвалідності та здоров'я

Універсальний дизайн (UNIVERSAL DESIGN)

це основа для розробки чи проектування навколишнього середовища, громадських будинків і споруд, транспортних засобів загального користування, речей, технологій, комунікацій, будь яких інформаційних видань чи формату подачі інформації у такий спосіб, щоб ними могли користуватись найширші верстви населення незважаючи на наявні в них чи можливі функціональні порушення.

Розвиток суспільства можливий тільки за умови інвестування в його продуктивність.

І не треба інших обґрунтувань витратам, спрямованим на облаштування соціального простору для людей з інвалідністю.

Видатний внесок до впровадження принципів доступного дизайну зробив за свого життя американський архітектор Рон Мейс (Ron Mace).

“Універсальний дизайн не є новою наукою, стилем або чимось унікальним. Він вимагає лише усвідомлення необхідності ринкових відносин і поміркованого підходу, щоб зробити все, що ми проектуємо і виробляємо, таким, щоб цим повною мірою могла скористатися кожна людина”

1. Принцип рівності та доступності середовища для кожного - надання однакових засобів для всіх користувачів: з метою уникнення уособлення окремих груп населення.

- Дизайн має бути призначений для використання особами з різними фізичними та когнітивними можливостями.
- Забезпечте рівні умови використання засобів для всіх користувачів завжди коли це можливо, якщо неможливо – створіть еквівалент.
- Уникайте будь-якого виділення груп користувачів, чи “навішування ярликів”.
- Недоторканість особистого життя, безпека і надійність, повинні бути досяжні всім користувачам.
- Робіть дизайн привабливим для всіх користувачів.

2. Гнучкість у використанні середовища – дизайн влаштовує багато осіб, їх потреби і можливості.

- Дизайн має відповідати багатьом різним уподобанням і можливостям користувачів.
- Користувач має сам обирати в який спосіб він може скористатися виробом.
- Враховуйте, що виробом може користуватися шульга.
- Допоможіть користувачу правильно, належним чином використовувати продукт.
- Забезпечте адаптування виробу під темп користувача.

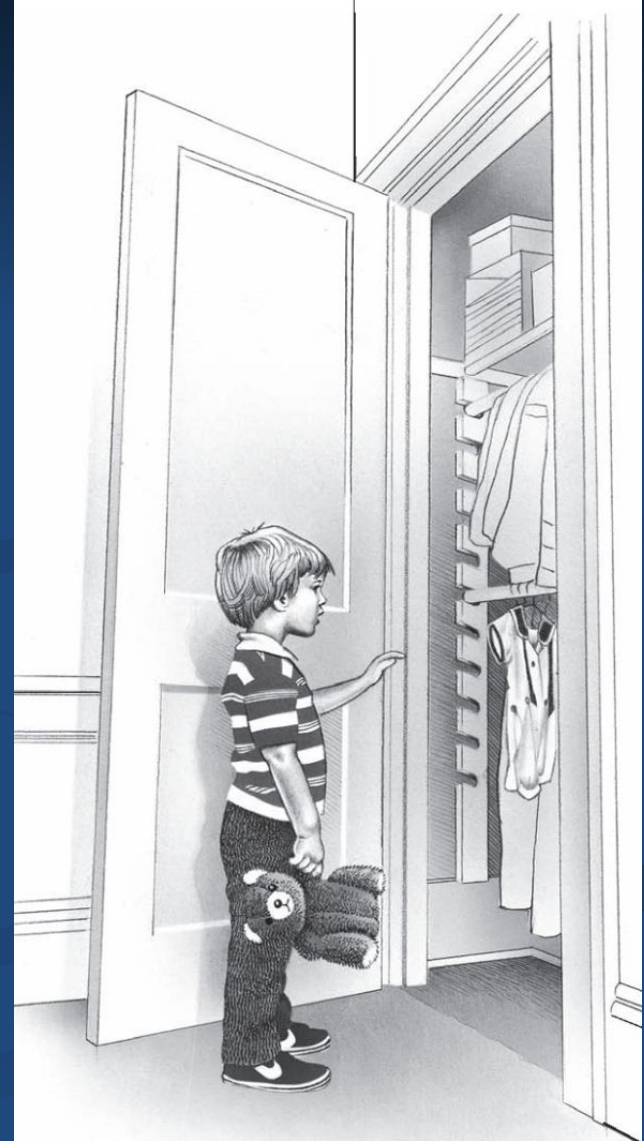
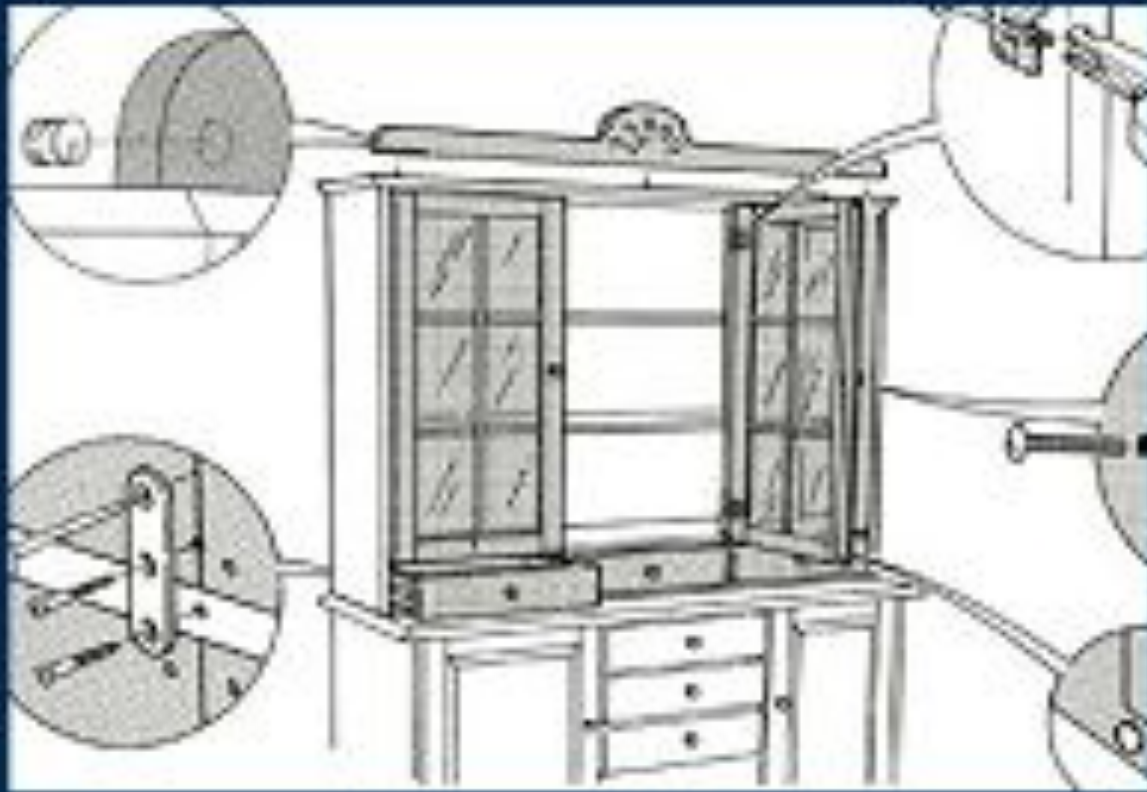

3. Простота та інтуїтивність використання незалежно від досвіду, освіти користувачів, мовного рівня та віку.

- Як використовувати продукт, має бути зрозуміло любій особі, незалежно від особистого досвіду, знань, лінгвістичних навичок, або рівня концентрації на даний момент.
- Уникайте зайвих ускладнень.
- Узгоджуйте дизайн з інтуїцією та очікуваннями користувачів.
- Враховуйте різні рівні освіти.
- Розміщуйте інформацію з урахуванням її важливості

VICTORY SCHOOL

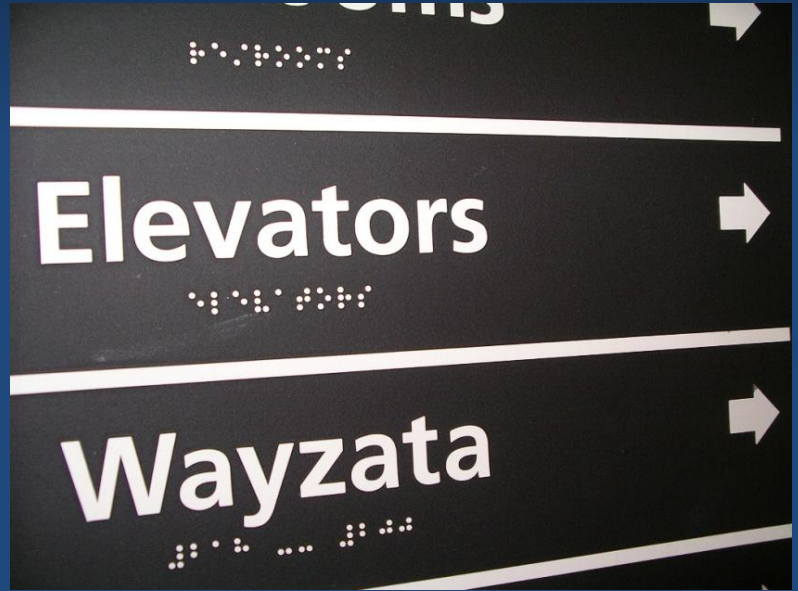
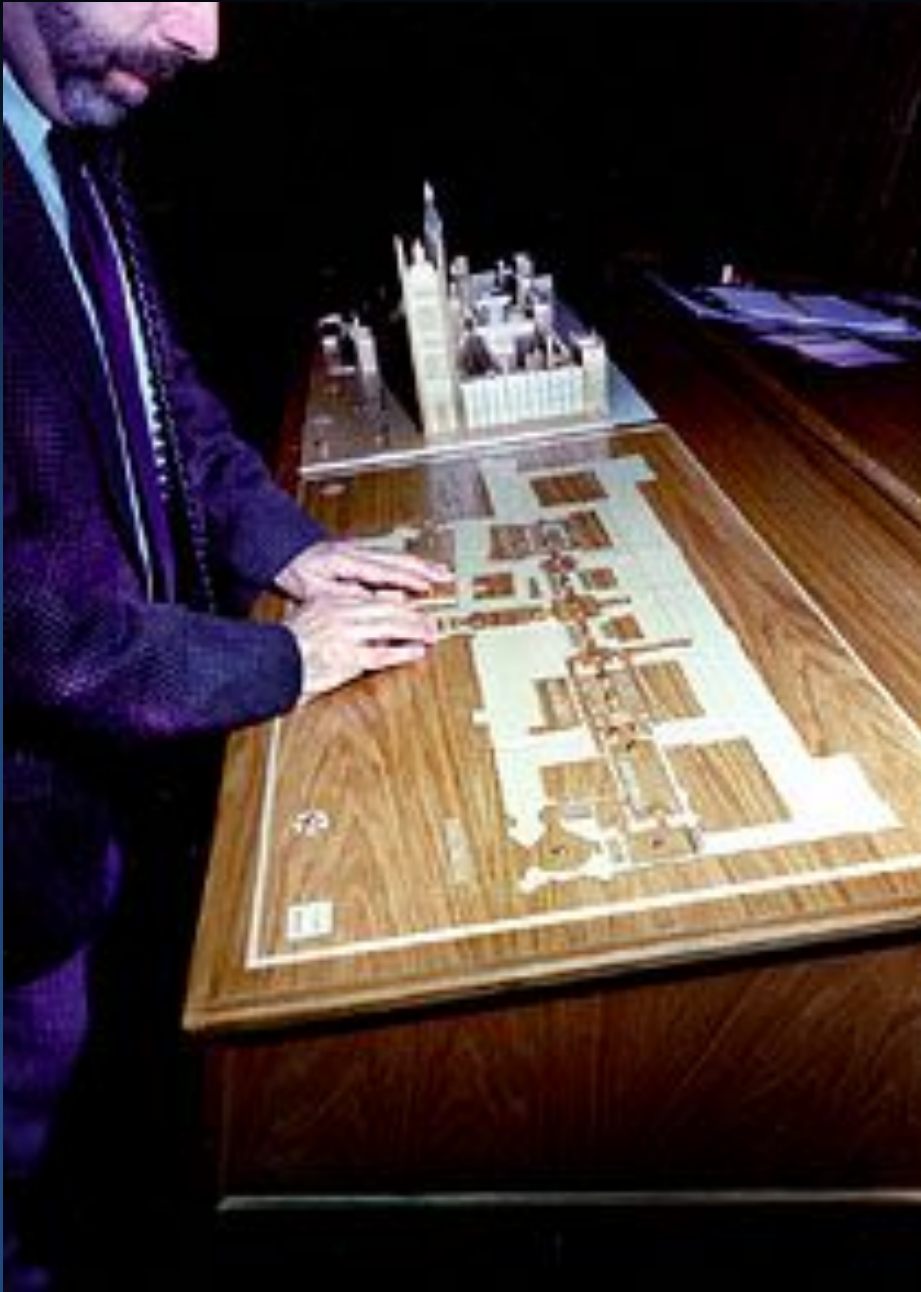
Critical Service Location Points

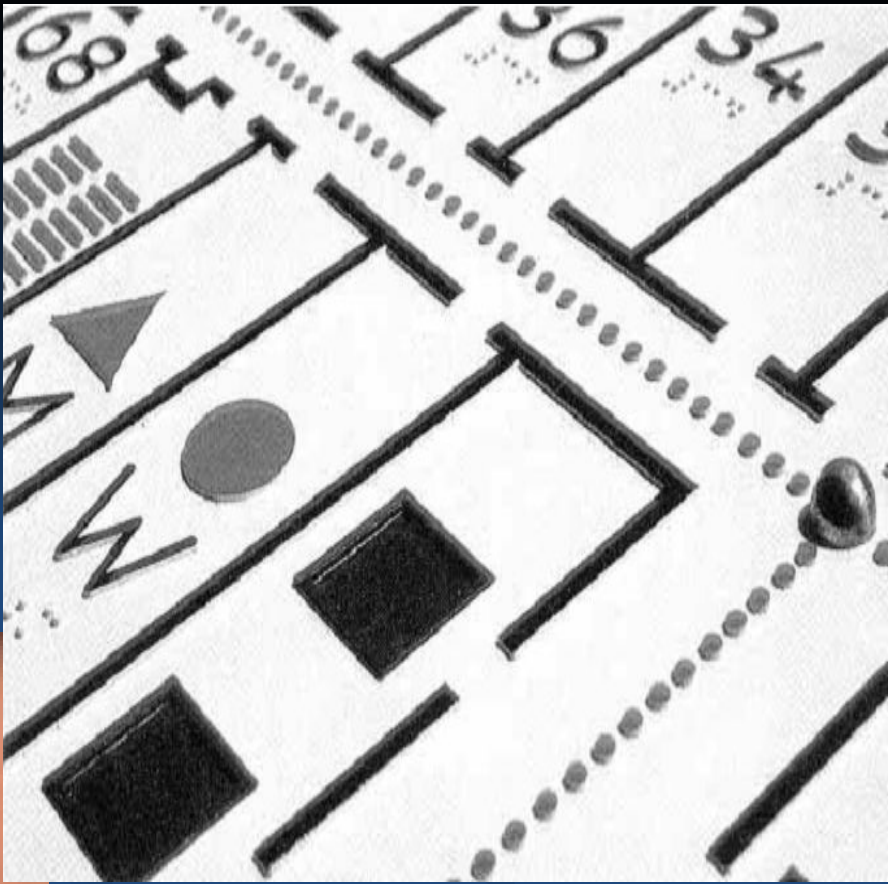

4. Сприйняття інформації незважаючи на сенсорні можливості користувачів.

- Надавайте важливу інформацію у різний спосіб – візуальний, вербальний, тактильний.
- Відокремлюйте важливішу інформацію від другорядної.
- Найважливіша інформація має бути викладена максимально зрозуміло.
- Полегшіть процес розуміння інструкцій та вказівок.
- Забезпечте сумісність з різними технологіями і засобами які використовують особи з обмеженими можливостями.
- Дизайн має ефективно надавати необхідну інформацію незалежно від умов оточуючого середовища, або особливостей сприйняття самого користувача.

5. Терпимість до помилок користувачів - дизайн зменшує можливі наслідки несподіваних і ненамірених дій.

- Дизайн має звести до мінімуму небезпеку чи негативні наслідки від випадкових чи непередбачуваних дій користувача.
- Елементи, що використовуються найчастіше, мають бути найдоступнішими. Небезпечні елементи потрібно ізолювати, вилучити, або убезпечити.
- Забезпечте застереження про небезпеку або можливу помилку.
- Потурбуйтеся про відсутність небезпечних наслідків при ушкодженні обладнання.
- Перешкоджайте можливості несвідомих дій, з боку користувачів, при виконанні завдань.

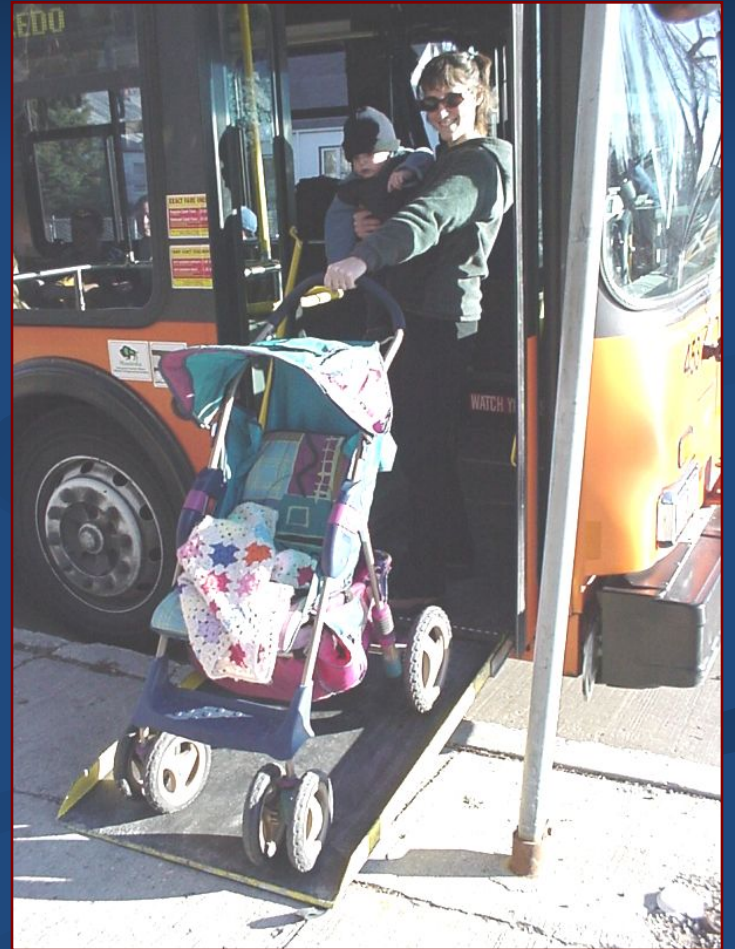

6. Не призводить до втоми – дизайн розраховано на незначні фізичні ресурси користувачів.

- Користувач має максимально ефективно і комфортно користуватися дизайном, докладаючи мінімум зусиль.
- Зробіть так, щоб користувач міг лишатись в зручному для нього положенні.
- Використовуйте раціональні значення для прикладання зусиль.
- Мінімізуйте дії що повторюються.
- Доведіть до мінімуму необхідність використання довготривалого фізичного зусилля з боку користувача.

7. Наявність необхідного розміру і простору при підході, під'їзді та різноманітних маніпуляціях незважаючи на фізичні розміри, стан та мобільність користувача.

- Забезпечуйте необхідний розмір простір для зручного доступу, маніпуляцій та використання продукту будь-яким користувачем, незалежно від його зросту, статури чи рухомості.
- Забезпечте видимість важливих елементів і легкий доступ до них, для любого користувача, незалежно від того чи він стоїть, чи сидить (наприклад у візку)
- Потрібно передбачати різні розміри рук і сили стискання.
- Забезпечуйте достатній простір для використання допоміжних засобів чи особистого помічника.

*І ще децю про універсальний
дизайн.*

Універсальний дизайн намагається покращити оригінальну концепцію дизайну, роблячи його більш інклюзивним.

Характеристики, які покращують доступність або користування тим чи іншим предметом/товаром/послугою для одних людей, не мають заважати або заперечувати досвід користування цим предметом/товаром/послугою іншими.

Товари, розроблені згідно принципам універсального дизайну, не можуть мати велику естетичну цінність.

Товар, вироблений виключно з урахуванням його функціональності, не гарантує його привабливість.

Проте, універсальний дизайн базується не тільки на функціональних характеристиках. Дизайнер має враховувати, що на придатність товару до використання впливає його зовнішній вигляд.

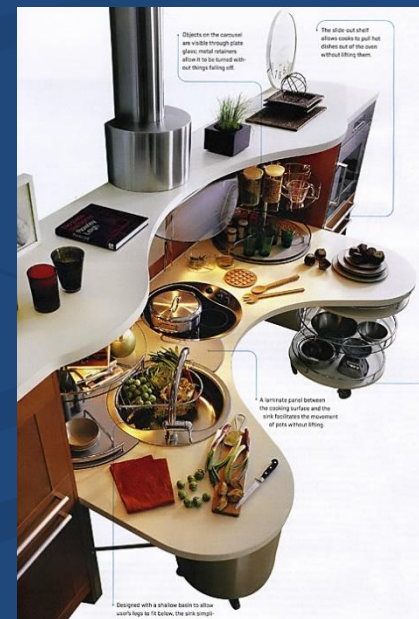
Ефект естетичної привабливості передбачає пошук дизайну який би свідчив про легкість користування товаром.

Універсальний дизайн - це набагато більше ніж просто новий напрям дизайну.

УД – це не стиль і не напрям дизайну. Це підхід до проектування, який може застосовуватись до будь якого стилю чи напрямку дизайну. Це орієнтування будь якого процесу дизайну, який має базуватися на аналізі потреб користувача. Мода, стиль та особистий смак, як і раніше можуть впливати на зовнішній вигляд доступного та придатного до використання товару.

Універсальний дизайн – це не синонім відповідності стандартам дизайну, які забезпечують доступність.

Термін “універсальний дизайн” неправильно використовувати як синонім відповідності певним стандартам, які забезпечують доступність для людей з інвалідністю.

По-перше, УД стосується потреб не тільки людей з інвалідністю, але і всіх інших, незалежно від віку, антропометричних даних, здібностей чи порушень.

По-друге, УД – це не перелік специфікацій; це підхід до дизайну, в якому беруться до уваги різні можливості користувачів.

*Від застосування універсального дизайну переваги
отримають набагато більше людей, а не тільки люди з
інвалідністю чи особи похилого віку.*

Хибне розуміння стосовно УД те, що він є корисним лише для деяких членів суспільства – людей похилого віку, та людей з інвалідністю. Навпаки, УД спрямований на задоволення потреб кожного громадянина через просування доступних товарів, послуг та умов оточуючого середовища.

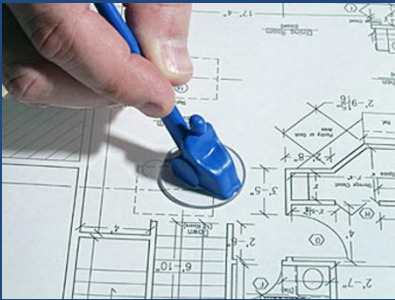

Універсальний дизайн може застосовуватись будь-яким дизайнером, а не тільки окремими фахівцями.

Універсальний дизайн має бути інтегрований у весь процес дизайну.

Універсальний дизайн – це не додатковий підхід в дизайні. Він не може ефективно або дієво застосовуватись в кінці процесу дизайну, а має бути інтегрований в процес від самого початку.

РОЗУМНЕ ПРИСТОСУВАННЯ.

СТУЛЬЧИК ТУАЛЕТНЫЙ МОДЕЛЬ 123

- 1 рама;
- 2 стяжка;
- 3 рукоятка спинки;
- 4 сиденье;
- 5 ведро с крышкой;
- 6 сиденье мягкое;
- 7 спинка;
- 8 подлокотник;
- 9 подножка;
- 10 заднее колесо с ножным стояночным тормозом;
- 11 переднее колесо;
- 12 блокировочный рычаг.

Дякую за увагу.